

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 16.12.2008
SEC(2008) 3048

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

bij de

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

**"Een geactualiseerd strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van
onderwijs en opleiding"**

Samenvatting van de effectbeoordeling

{COM(2008) 865 definitief}
{SEC(2008) 3047}

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

SAMENVATTING VAN DE EFFECTBEOORDELING BIJ HET GEACTUALISEERD STRATEGISCH KADER VOOR EUROPESE SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN ONDERWIJS EN OPLEIDING

Deze effectbeoordeling hoort bij de mededeling van de Commissie over een geactualiseerd strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding. De Raad Onderwijs heeft de Commissie verzocht een dergelijk voorstel in te dienen in de door de Europese Raad van maart 2008 goedgekeurde kernpunten.

Onderwijs en opleiding vormen een cruciale factor in de Lissabonstrategie en de open coördinatiemethode (het werkprogramma "Onderwijs en opleiding 2010") heeft concrete resultaten opgeleverd: landen werken Europees nauwer samen en plukken daar de vruchten van en de obstakels voor de mobiliteit van burgers en een leven lang leren zijn kleiner geworden. Zoals blijkt uit het gezamenlijk verslag van de Raad en de Commissie uit 2008 over de uitvoering van het werkprogramma¹ en de ontoereikende vooruitgang op het vlak van de vijf in het kader van de huidige OCM overeengekomen benchmarks blijven belangrijke uitdagingen bestaan en vertonen de nationale systemen nog steeds tekortkomingen. Uit de resultaten en de feedback uit overleg met de lidstaten en Europese belangenorganisaties in het kader van deze effectbeoordeling blijkt dat de uitvoering op nationaal vlak moet worden verbeterd – en dus het effect van de OCM op nationale systemen – door meer aandacht aan onmiddellijke prioriteiten te schenken, het politiek engagement en de zichtbaarheid te vergroten, de belanghebbende partijen nauwer bij de problematiek te betrekken, wederzijds leren doeltreffender te maken en een leven lang leren in alle onderwijs- en opleidingssectoren beter te coördineren.

Wat de algemene toekomstige uitdagingen voor de onderwijs- en opleidingsstelsels betreft, blijven de door de Lissabonstrategie naar voren gehaalde beleidsuitdagingen van de kenniseconomie, de demografische veranderingen en de globalisering bestaan. Bovendien zijn thema's als migratie en duurzaamheid belangrijk geworden. Er bestaat een ernstig risico dat de vraag naar en het aanbod aan vaardigheden niet op elkaar zijn afgestemd (met tekorten aan hooggeschoolde werknemers en onvoldoende gekwalificeerde laaggeschoolden). De vaardigheden van de beroepsbevolking en van mogelijke slachtoffers van uitsluiting moeten dringend worden verbeterd. Uit economische cijfers blijkt dat investeringen in onderwijs en opleiding aanzienlijke voordelen voor de economie, de samenleving en individuele personen opleveren in termen van inzetbaarheid, kennis en innovatie, sociale inclusie en burgerschap (inclusief een daling van de criminaliteit en een verbetering van de gezondheid).

Het brede overleg met landen, sociale partners en belanghebbende partijen over de resultaten van de huidige OCM op het gebied van onderwijs en opleiding heeft grotendeels gunstige resultaten opgeleverd. De algemene uitdagingen en doelstellingen die de OCM aan de orde stelt, gelden nog steeds. Landen bevelen echter aanpassingen van de werkmethoden aan om de gerichtheid en de doeltreffendheid ervan te vergroten.

Op basis van de bovenstaande uitdagingen worden drie doelstellingen geformuleerd voor een geactualiseerd strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en

¹ Gezamenlijk voortgangsverslag 2008 van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het werkprogramma Onderwijs en opleiding 2010 — Kennis, creativiteit en innovatie dankzij een leven lang leren, (februari 2008), PB C 86 van 5.4.2008, blz. 1.

opleiding: de algemene vaardigheidsniveaus verhogen (lange termijn), landen steunen bij de hervorming van onderwijs en opleidingen (middellange termijn) en specifieke onderdelen aan de orde stellen om de doeltreffendheid en het effect van de OCM te verbeteren met name door meer gerichtheid, politiek engagement en zichtbaarheid, een grotere betrokkenheid van de belanghebbende partijen, intercollegiaal leren en horizontale coördinatie in alle onderwijs- en opleidingssectoren (korte termijn).

Vier beleidsopties worden in overweging genomen: de werkzaamheden in het kader van de Lissabonstrategie zonder een specifieke OCM voor onderwijs en opleiding voortzetten; de status-quo bewaren (d.w.z. het werkprogramma Onderwijs en opleiding 2010 in zijn huidige vorm); een geactualiseerd strategisch kader; en een ruimere en diepgaandere OCM. Deze opties vergen elk een ander soort engagement van de landen en een andere werkbelasting in termen van samenwerkingsactiviteiten. Alle opties respecteren het subsidiariteitsbeginsel en zijn evenredig met de belangrijkste uitdagingen waarmee onderwijs en opleiding in het bredere kader van de Lissabonstrategie en de vernieuwde sociale agenda worden geconfronteerd.

Het is voor alle opties niet eenvoudig het effect te beoordelen van de OCM op de nationale beleidsvorming en beleidsconvergentie. Het is vooral moeilijk solide bewijsmateriaal van het oorzakelijk verband tussen de OCM en nationale beleidsresultaten te leveren in termen van kwantificeerbare resultaten (bijvoorbeeld met betrekking tot de verhoging van de vaardigheidsniveaus als gemeten naar de vooruitgang op het vlak van de benchmarks). In kwalitatieve termen bevestigen de ervaring en het overleg echter dat de lidstaten en de betrokken partijen van mening zijn dat de bestaande OCM bijdraagt aan de nationale beleidsontwikkeling, zij het dat er op bepaalde gebieden verbeteringen moeten worden aangebracht. De verbetering van de doeltreffendheid door een geactualiseerd strategisch kader of een ruimere en diepgaandere OCM (opties 3 of 4) zou daarom wellicht het algemeen effect op de hervorming van de nationale stelsels vergroten en aan de Lissabonagenda en de vernieuwde sociale agenda bijdragen.

Hoewel alle opties voordelen hebben, voldoet alleen de ontwikkeling van een geactualiseerd strategisch kader (optie 3) aan de eis om het effect van de OCM op de nationale hervormingen van de onderwijs- en opleidingsstelsels te vergroten en de OCM te ontwikkelen tot een doeltreffender instrument op het gebied van samenwerking en beleidsontwikkeling. Optie 3 biedt de mogelijkheid beleidsdoelstellingen vast te stellen die beantwoorden aan alle door de lidstaten en de betrokken partijen geïdentificeerde uitdagingen, en in te gaan op het verzoek de werkmethoden van de OCM te wijzigen. Ten slotte is deze optie ook haalbaar.

Er bestaan al mechanismen – namelijk tweejaarlijkse gezamenlijke voortgangsverslagen en jaarverslagen over indicatoren en benchmarks – om het effect van de OCM op de nationale beleidsvorming, beleidsconvergentie en beleidsresultaten te monitoren en te evalueren. De doeltreffendheid ervan zou worden versterkt door meer nadruk op thematische prioriteiten in de gezamenlijke verslagen te leggen, beoordelingen van landen in de verslagen op te nemen, de feedback uit de lidstaten over het functioneren van de OCM te verbeteren en de betrokken partijen nauwer bij de problematiek te betrekken.